

Міністерство освіти і наук і України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

Теорія і методика виховання художньо- обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

Частина II

TIME OF ART EDUCATION

**Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical
Conference**

**«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the
institutions of art education»**

**Харків
Україна
2019**

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвєєва О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)

Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Протокол № 6 від 05.11.2019

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практ. конф. 17-18 жовтня 2019 року) , ч. II / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 268 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2019

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2019

Дмитро Головаш

АНІМАЦІЯ В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ:
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АНІМАЦІЇ 48

Наталія Грибовська

СТИЛЬ МІЛІТАРІ В ЖІНОЧОМУ ОДЯЗІ..... 51

Кальченко Валерія

ПСИХОЛОГІЯ КОЛЬОРІВ В ПЛАКАТАХ..... 55

II. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Анастасія Солонченко

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «МУЗИЧНА СПАДЩИНА» У ДОВІДКОВІЙ
ТА НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ 58

Л.І.Донченко

ОСОБЛИВОСТІ ЕВОЛЮЦІЇ РЕКВІЕМУ ЯК ЖАНРУ ХОРОВОЇ
МУЗИКИ 62

III. ВИДАТНІ ТВОРЧІ ОСОБИСТОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Олексій Безруков

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПІВАЦЬКО-РЕЖИСЕРСЬКОГО
ДОСВІДУ ДМИТРА ГНАТЮКА НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 69

Купкіна Наталія

СПЕЦИФІКА ЖАНРУ МЕСИ У ТВОРЧОСТІ ФРАНЦУЗЬКИХ
КОМПОЗИТОРІВ ХІХ СТОЛІТТЯ..... 76

II. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

УДК 78(09): 001.891

Анастасія Солонченко

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди
факультет мистецтв
б1м група*

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «МУЗИЧНА СПАДЩИНА» У ДОВІДКОВІЙ ТА НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Гуріна Вікторія
Олегівна

У статті на основі аналізу довідкової та наукової літератури представлено підходи до визначення понять “музична спадщина”, “культурна спадщина”, систематизовано погляди педагогів, митців на данні дефініції.

Ключові слова: музична спадщина, музична педагогіка, спадщина.

In the article on the basis of analysis of the certificate and scientific literature it is presented going near determination of the concept “musical experience”, “cultural heritage”, systematic views of the teachers and other artist.

Keywords: musical heritage, musical pedagogy, heritage.

Постановка проблеми. Кожна нова епоха переосмислює обрії і зміст української культури. Музично-педагогічний досвід минулого - це інституції створення, накопичення та збереження зразків музичних явищ в історії розвитку художньої культури. З огляду на це, надзвичайної актуальності набуває питання та розуміння визначень понять, що використовуються у музичній сфері, а саме «музична спадщина».

Аналіз основних досліджень і публікацій. Узагальнення результатів наукових пошуків дозволяє констатувати, що питання музичної спадщини розглядали такі сучасні науковці, як В. Білоус, Д. Варламов, Т. Бодрова, Д. Василик, Т. Павлова-Єжовська та інші.

II. Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні та за кордоном

Мета статті полягає у визначенні сутності поняття “музична спадщина” та “спадщина” в цілому, та розглянути етапи музично-педагогічної спадщини.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Музична спадщина – музика минулих часів. Видатні зразки музичної спадщини вважаються музичною класикою [1].

Спадщина (культурна) - явища культури, науки, побуту, що залишилися від попередніх часів, від попередніх діячів, поколінь.

Об'єкти, які мають видатну універсальну цінність з погляду збереження, природної краси, естетики чи науки.

1. Збереження музично-педагогічного досвіду минулого. Це інституції створення, накопичення та збереження зразків музичних явищ в історії розвитку художньої культури. До цього слід віднести творчу спадщину композиторів, музикантів, діячів музичної культури, що представляє найкращі зразки музичних творів, виконавської майстерності, результати громадської, просвітницької та музично-педагогічної діяльності.

2. Сучасні музично-педагогічні явища та дослідження. Це передусім досвід практичної діяльності музичних навчальних закладів з виховання та підготовки професійних музикантів, окремих творчих шкіл та приватних методик музичного навчання й виховання.

3. Передовий науковий музично-педагогічний досвід. Тут мається на увазі вивчення та узагальнення результатів науково-експериментальної роботи дослідників у пошуках найефективніших технологій та оптимізації музичного навчання й виховання. Це дослідження науково-дослідних інститутів, лабораторій, науковців, працюючих над удосконаленням і поліпшенням вирішення проблем музичного навчання і виховання [2].

Музична педагогіка, як галузь педагогічної науки, має свої основні теоретичні поняття – категорії. Ці категорії, як і загально педагогічні, складають її теоретичну основу з урахуванням специфіки музичної галузі.

Музична освіта, у тому числі вокально-педагогічна підготовка педагогів-

II. Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні та за кордоном

музикантів, має давні традиції. У своєму становленні вокально-педагогічна освіта пройшла кілька етапів [3]:

Перший етап – із античних часів до XVIII століття. У цей період упродовж кількох століть здійснювалося поступове визрівання окремих педагогічних традицій професійної підготовки вчителів. Провідними педагогічними тенденціями першого етапу були: навчання через залучення до співу з дитячих років, виховання майбутніх керівників дитячих колективів із осередків співаків; освіта й підготовка вчителів в умовах певного церковного або безпосередньо в закладі співацької освіти, де майстерність передавалася з покоління в покоління.

Другий етап - початок XIX століття – 20-ті роки XX століття. Він відзначається кількома факторами. Перший пов'язаний з демократизацією політичної та економічної ситуації в Російській імперії, у зв'язку з чим у суспільстві виникає потреба духовного оновлення й культурних перетворень, суттєвих змін у системі підготовки вчителів музичного виховання.

Спільна молитва, яка практикувалася в цей період у гімназіях, ліцеях, школах, єднала вчителів та студентів, концентрувала увагу, настроювала їх на серйозне навчання, дисциплінувала, отже, була організаційним засобом навчання, морального та естетичного виховання.

Другим фактором, який сприяв оновленню вокальної освіти, став розвиток нових вокальних жанрів, появи цілої плеяди видатних композиторів (М. Глінка, О. Варламов, О. Аляб'єв та інші.) [1].

Третій етап розвитку - 20-ті – 80-ті роки XX століття. Він простежується за часів радянської влади і починається з моменту відкриття вищих музичних закладів. У цілому музично-педагогічна освіта третього періоду пройшла шлях від поступової «кристалізації» педагогічних понять, принципів і підходів у підготовці фахівців у вищих навчальних закладах до осмислення необхідності оптимізації та підвищення ефективності вокальної освіти на підставі особистісно-діяльнісного підходу. У цей період педагоги розвивали ідеї

II. Становлення і розвиток мистецької освіти в Україні та за кордоном

попередників щодо використання музики для виховання особистості.

Четвертий етап розпочинається з 90-х років XX століття, тобто з часів отримання Україною незалежності, і триває до теперішнього часу. У цей час активізуються спроби виявлення нових концепцій вокально-педагогічної підготовки, які мали відповідати загальносвітовим та національним тенденціям професійної мистецької освіти. Одним з важливих концептуальних напрямів реформування вітчизняної музичної освіти є поглиблення в ній етнокультурознавчого аспекту, зокрема музичної україністики. Набуває актуальності й ідея гуманізації наукового обґрунтування творчого розвитку студентів-музикантів, індивідуального і особистісного підходів до вокально-педагогічної освіти.

Висновки. Результати наукового пошуку засвідчили, що у довідковій та науковій літературі широко представлено визначення поняття “музична спадщина”. це явища культури, науки, побуту, що залишилися від попередніх часів, від попередніх діячів, поколінь. Ознайомилися з етапами вокально-педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Білоус В. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності : дис. ... канд. пед. наук : 17.00.03. НМА Укр. ім. П.І. Чайковського. К. : Музичне мистецтво, 2005. 194 с.

2. Бодрова Т. Підготовка майбутніх учителів музики до використання української музично-педагогічної спадщини у професійній діяльності : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. К., 2006. 221с.

3. Варламов Д. Народность как социально-художественный феномен. *Народно-певческая культура : региональные традиции, проблемы изучения, пути развития*: мат. межд. науч.-практ. конф. Тамбов: Издательство Тамбовского университета, 2001. С. 5.